

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתב

ערב שבת-קודש
פרשת וישלח
י"ז בכסלו ה'תש"ע

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ז בכסלו ה'תש"ע – כ"ד בכסלו ה'תש"ע

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ז בכסלו	הלכות טומאת מת פרק יב-יד.	הלי תעניות.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קז.
ש"ק	י"ח בכסלו	פרק טו-יז.	פרק ב.	מ"ע קז.
א'	י"ט בכסלו	פרק יח-כ.	פרק ג.	מ"ע קז.
ב'	כ' בכסלו	פרק כא-כג.	פרק ד.	מ"ע קז.
ג'	כ"א בכסלו	פרק כד-כה. הלכות פרה אדומה.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ה.	מ"ע קז. קיג.
ד'	כ"ב בכסלו	פרק כד.	הלי מגילה וחנוכה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קיג.
ה'	כ"ג בכסלו	פרק ה-ז.	פרק ב.	מ"ע קיג.
ו'	כ"ד בכסלו	פרק ח-י.	פרק ג.	מ"ע קח.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
5.02	4.35.8	12.01	11.31	8.56	6.32	5.31	5.09	4.21	ו', י"ז בכסלו
5.02	4.35.8	12.01	11.31	8.57	6.33	5.32	5.10	4.21	ש"ק, י"ח בכסלו
5.02	4.35.9	12.02	11.32	8.58	6.33	5.33	5.10	4.22	א', י"ט בכסלו
5.02	4.36.0	12.02	11.32	8.58	6.34	5.33	5.11	4.23	ב', כ' בכסלו
5.03	4.36.1	12.03	11.33	8.59	6.35	5.34	5.12	4.23	ג', כ"א בכסלו
5.03	4.36.2	12.03	11.33	8.59	6.36	5.35	5.12	4.24	ד', כ"ב בכסלו
5.03	4.36.4	12.03	11.33	9.00	6.37	5.36	5.13	4.25	ה', כ"ג בכסלו
5.03	4.36.6	12.04	11.34	9.01	6.37	5.36	5.14	4.25	ו', כ"ד בכסלו

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים	תל-אביב	חיפה	באר-שבע
	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש
וישלח	4:00	5:15	4:13	5:16
וישב	4:00	5:16	4:14	5:17

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

התעסקות בדברים הגשמיים להשלמת בירור הניצוצות

איזו הוראה אפשר להפיק ממצב הדברים ביום ח"י כסלו, שקדם לגאולת י"ט כסלו? • כיצד יתאים פשט הפסוק "עם לבן גרתי" ותרי"ג מצוות שמרתי, עם הפירוש החסידי? • מצד מעלת הנשמה, כל ענייני עולם נחשבים זרים לגבה • על-ידי העבודה בהם מתבררים הניצוצות ומקרבים הגאולה • ומדוע לא פעלו הצדיקים להביא בעצמם את הגאולה? • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. מאמר (כעין שיחה) דיבור-המתחיל ויעקב נסע סכותה גו'.
ב. המאמר דלעיל הוא מ"ביכל" כתבים של אדמו"ר הזקן.¹
ג. מאמר זה נדפס גם ב"בונה ירושלים"², אבל בנוגע למאמרים שב"בונה ירושלים" לא ידוע אם כולם מאדמו"ר הזקן, מה שאין כן "ביכל" הנ"ל הוא בוודאי מאדמו"ר הזקן, וכפי שניכר ב"ביכל" - נרשם עוד בחיי אדמו"ר הזקן בעלמא דיין. ועוד ועיקר - שישנו חילוק בין המאמר הנדפס ובין המאמר כפי שהוא בכתב-יד, כנ"ל.
מאמר הנ"ל הוא בקיצור, ללא ביאורים מרובים, כמו כל המאמרים באותם זמנים. אבל המאמר הוא מלא אור.
ותוכן המאמר - שלעולם אין לאדם לחשוב אודות עצמו, אלא עליו לעבוד את הקב"ה מצד חלק הטוב

שבו, שכן, גם "כי אשב בחושך הוי' אור לי"³. וכאשר הולך בדרך זו, אזי יכול להגיע לכל המדרגות כו', והיינו, שגם המקיפים נמשכים בפנימיות.
ג. ויש לקשר זה עם עניינו של יום זה - ח"י כסלו: כיון שיום זה הוא לפני י"ט כסלו, הרי ישנו עדיין ההעלם וההסתר - שנמצאים עדיין בבית-האסורים, ועדיין לא היה הניצחון של י"ט כסלו למעלה, ובמילא אין גם הניצחון למטה, ולכן שייך שיהיו העלמות והסתרים, ושיהיה בכוחו של אינו-יהודי (ועל דרך זה "הגוי אשר בקרבך") להושיב יהודי בבית-האסורים.

ואף-על-פי-כן אין להתפעל מזה - כי, ככל שיהיה החושך גדול, עדיין צריך לפעול ולעשות מצד החלק הטוב שבו, שזהו עניין "לא יכבה בלילה נרה"⁴

(3) מיכה ז, ח.

(4) ראה שבת קה, ב. תו"א בראשית ב, ב. לקו"ת תבוא מב, ב. דרושי שמע"צ צ, ד. קובץ מכתבים לתהלים אהל יוסף יצחק ע' 218. אגרות קודש אדמו"ר מוהררי"צ ח"ז ע' עד. שם ע' ג.

(5) משלי לא, יח.

(1) ראה בהנסמן במאמרי אדה"ז שבהערה הבאה.

(2) סצ"ו. ולאח"ז במאמרי אדה"ז הקצרים ס"ע טז ואילך.

(כנ"ל).

של לבן הארמי -

כל הדברים הגשמיים, "שור וחמור צאן ועבד ושפחה" - היו אצלו באופן של גירות ("גרת"י) בלבד, דבר זר, שאין זה העניין שלו.

ביתו - הוא הנשמה ועניני תורה ומצוות, וכל הדברים הגשמיים אינם אלא כמו גירות¹¹.

- "כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר בשיחה¹² פתגם מהמגיד ממעזריטש, שאמר ש"בבית, הרי זה באופן אחר" ("אין דער היים איז אנדערש"). בבית, צריכים אמנם את הכול, אבל בדרך, לא נורא אם הדירה אינה נאה כל כך והרהיטים אינם נאים כל כך, שהרי הוא נמצא בדרך. -

כלומר: ביתו של יהודי היא - הנשמה, שהיא "חלק אלוקה ממעל ממש"¹³, "נשמה שנתת כי טהורה היא"¹⁴, והיינו, שגם בהיותה למטה "טהורה היא" כמו באצילות, כיון שעולם האצילות ישנו גם למטה.

וכמבואר באריכות בלקוטי תורה (ביאור לדיבור המתחיל שוש אשיש¹⁵), שאצילות אינו אי-שם ("ערגעץ") למעלה, אלא "יש בחינת אצילות גם בעשייה", למטה בעולם הזה הגשמי, וראיה לזה - שהרי "נשמת משה רבינו עליו השלום היתה מבחינת אצילות. . . הרי שנמצא גם למטה בחינת אצילות", והיינו, שבהיותו למטה בעולם הזה, ובשעה שדיבר עם מצרי בקירוב מקום, לא בלבד הדבר למעלת האצילות שבו. - ומזה מובן במכל שכן שגופו של יהודי אינו מבלבל.

וכן מצינו גם בנוגע לאבות, ש"הטעימן הקב"ה בעולם הזה מעין העולם הבא"¹⁶, היינו, שבהיותם בעולם הזה היה אצלם מעין עולם הבא.

ועל-פי מאמר המדרש¹⁷ שאין דור שאין בו כאבות ומשה רבינו - ישנם בכל דור אלו שגם בהיותם למטה

וכאשר קודם י"ט כסלו, כשנמצאים עדיין "בלילה", "לא יכבה נרה" - אזי נעשה לאחרי זה "טעמה כי טוב סחרה"⁵, שגם העניינים ד"סחרה", מלשון סחור סחור, עניינים שהם למעלה מהשגה, נעשים באופן ד"טעמה כי טוב", דהיינו שמכירים ומרגישים גם את הטוב שבמקיף - שזהו תוכן הגילוי די"ט כסלו, שגם עניינים ד"סחרה", עניינים שלמעלה מהשגה, ניתנו בהבנה והשגה, חב"ד, בפנימיות.

* * *

ד. עניין "ויעקב נסע סכותה"⁶ (המדובר לעיל) - בא לאחרי שיעקב היה תחילה בבית לבן, שעניין זה היה בשביל עבודת הבירורים, שעל-ידי זה נעשית נחת-רוח רבה למעלה.

וכמבואר בהמשך תרס"ו⁷ המשל ממלך ששלח את בנו יחידו למרחקים כדי לנסות את חכמתו, שעל-ידי זה נעשה אצל המלך תענוג גדול ביותר שבלא זה לא היה יכול להשיגו בשום אופן.

וזהו המשך העניינים בכתובים:

תחלה היה יעקב בבית לבן, ושם בירר בירורים בצאן לבן - שזהו הפירוש בדבריו לעשו "ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה"⁸, שהכוונה בזה היא לניצוצות שבידר בבית לבן - על-ידי זה שהתעסקותו בדברים אלו היתה באופן שלא קיבל מהדברים הגשמיים, אלא עסק בהם רק כדי לעבוד את הקב"ה. ועל-ידי זה - "ויעקב נסע סכותה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכות"⁶.

ה. ובפרטיות יותר:

בנוגע לאופן הבירורים דיעקב בבית לבן - נאמר בתחילת הפרשה: "עם לבן גרתי", ופירוש רש"י: "ותרי"ג מצוות שמרתי". הפירוש¹⁰ ד"עם לבן גרתי" הוא, שכל העניינים

שיחת ש"פ וישלח תשח"י). בפנים נדפסה השיחה מהנחה בלתי מוגה, והקטעים המוגהים נעתקו מהשיחה המוגהת, בתוספת עוד איזה ציוני מ"מ.

(11 ראה גם תורת מנחם - התוועדיות ח"ג ע' 67.

(12 לקו"ד ח"ב ריד, א. סה"ש תרצ"ו ע' 29. וראה גם תורת מנחם - התוועדיות ח"י ע' 252 ואילך.

(13 תניא רפ"ב.

(14 נוסח ברכות השחר.

(15 נצבים מט, ב.

(16 ב"ב טז, סע"ב.

(17 ב"ר פנ"ו, ז. פע"ד, ג. ועוד.

(6 פרשתנו לג, יז.

(7 ס"ע שפ ואילך.

(8 פרשתנו לב, ו.

(9 שם, ה.

(10 כמה קטעים מהסעיפים דלקמן - הוגהו ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש), ונדפסו בלקו"ש ח"א ע' 68 ואילך (בשילוב עם

אלא, ש"הצאן והבקר (שהם) עלות ("מגדלות עולליתין") עלי", שישנם הטלאים הקטנים שעדיין אינם מוכנים, ואם ינהגו באופן ד"ורפקום יום אחד", "ליגעם בדרך במרוצה", בהתאם להסדר ד"אחישנה"²¹ - אזי "ומתו כל הצאן"²², שיהיה כלות הנפש מצד ריבוי האור, וממילא לא יתבררו כל הניצוצות. ולכן נשאר יעקב בגלות, "ואני אתנהלה לאטי גו"²³, כדי שיוכל להשלים ולברר את כל הניצוצות.²⁴ וזהו "עם לבן גרתי ואחר עד עתה" - שמצד עניין "עם לבן גרתי", בשביל בירור הניצוצות (כנ"ל),

בעולם הזה מאיר בהם אור האצילות. ועל-ידם נקל לכל אחד ואחד מישראל להרגיש שביתו האמיתי הוא הנשמה, "נשמה שנתת בי טהורה היא", וכל העניינים הגשמיים אינם אלא כמו בבחינת גירות. ועל-פי זה תובן השייכות של פשט הפסוק עם דרש הפסוק: מצד זה ש"עם לבן גרתי", שהעניינים הגשמיים היו אצלו בבחינת גירות - לא בלבד הגשמיות לרוחניות, והיה ביכולתו לפעול ש"תרי"ג מצוות שמרתי".

בבית צריכים אמנם הכול, אבל בדרך לא נורא אם הדירה אינה נאה כל כך והרהיטים אינם נאים כל כך, שהרי הוא נמצא בדרך

נעשה "ואחר עד עתה". וכמו כן הוא בכל דור ודור: צדיקי הדור מוכנים כבר ללכת לארץ-ישראל לקראת הגאולה השלימה, אלא שמצד עניין "והצאן והבקר עלות עלי", עליהם להמתין עד שיושלמו הבירורים. (וסיים כ"ק אדמו"ר:) ייתן השם יתברך שיתקיימו ב' המעלות - המעלה ד"בעתה"²¹ והמעלה ד"אחישנה", כמבואר בשערי אורה²⁵ שבכל אחד מב' אופנים אלו יש מעלה, ובמהרה בימינו בקרוב יקויים "בעתה אחישנה".

(מהתוועדות ש"פ וישלח, ח"י כסלו, ה'תשט"ו.
תורת מנחם כרך טו, עמ' 238-241, בלתי מוגה)

י. יתירה מזו: על-ידי זה שהדברים הגשמיים הם באופן של גירות, הרי לא זו בלבד שאין הגשמיות מבלבל לרוחניות, אלא שהרוחניות נמשך גם בגשמיות¹⁸, עד שהגשמיות נעשה רוחניות וקרובה. וכפי שמסיים בפסוק "ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה" - שכל אלו נעשו "לי", לעיקר ועצם יעקב.

י. וזהו גם מה שאמר יעקב "עם לבן גרתי ואחר עד עתה"⁹: יעקב מצד עצמו¹⁹ - היה כבר מוכן לילך לקראת הגאולה השלימה, כי מצדו היה כבר הכול מבורר ומתוקן לקיום היעוד²⁰ "ועלו מושיעים גו' לשפוט את הר עשו";

21 ישע"י ס, כב. וראה סנהדרין צח, א.
22 פרשתנו יג, יג (ובפרש"י).
23 שם, יד.
24 ראה גם תורת מנחם - התוועדות ח"ב ע' 59. ח"א ס"ע 28 ואילך. ועוד.
25 שער הפורים ד"ה יביאו לבוש מלכות פצ"ד ואילך.

18 והיינו, שע"ז ש"ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה" ברוחניות (כמבואר באוה"ת (פרשתנו רכח, א ואילך) פרטי העניינים שבזה) - נעשו גם "שור וחמור צאן ועבד ושפחה" בגשמיות.
19 ראה תו"א ריש פרשתנו. תו"ח סוף פרשתנו.
20 עובדי' בסופו. הובא בפרש"י פרשתנו לג, יד.

רמז לשתי התקופות בימות המשיח בפסוקי ההפטרה

אחרי תיקון ובירור עשיו – והיתה לה' המלוכה

בפסוק האחרון של ההפטרה נאמר "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו והיתה לה' המלוכה". וזהו הקשר לפרשת וישלח שבה נאמר "עד אשר אבוא אל אדוני שעירה" וכפי שמפרש רש"י בפשוטו של מקרא (קודם שמביא ש"מדרשי אגדה יש לפרשה זו רבים"): אימתי ילך בימי המשיח שנאמר ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו – שזהו הפסוק האחרון של ההפטרה. זאת אומרת, שהנקודה המשותפת בין ההפטרה לפרשה היא – פעולתם של בני־ישראל בנוגע להר עשיו ("לשפוט את הר עשיו").

והנה כללות עניין זה ("ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו") מודגש בגלוי בהפטרה יותר מאשר בפרשה עצמה:

בפרשה עצמה נאמר רק "עד אשר אבוא אל אדוני שעירה" ולא נאמר בפירוש "ועלו מושיעים בהר ציון גו". . . ולכן זקוקים לפירוש רש"י שמפרש בפשוטו של מקרא – ואימתי ילך – בימי המשיח שנאמר "ועלו מושיעים בהר ציון גו".

אבל בהפטרה מודגש עניין זה בגלוי – שהרי מפורש בקרא: "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו".

ונוסף לזה: לאחרי עניין "ועלו מושיעים וגו" מובא בהפטרה עניין נוסף – "והיתה לה' המלוכה" ... שמה שכתוב "והיתה לה' המלוכה" הוא עניין בפני עצמו, כלומר, שלאחרי עניין "ועלו מושיעים בהר ציון גו", יהיה עניין נוסף – "והיתה לה' המלוכה" ("והיתה" – בוא"ו המוסיף) ועניין זה ("והיתה לה' המלוכה") יהיה בזמן המיוחד – לא באותו זמן שבו יהיה עניין "ועלו מושיעים גו" לשפוט את הר עשיו" – אלא לאחריו...

וכפסק דין הרמב"ם (הלכות מלכים סוף פרק י"א) בנוגע לסדר הגאולה: לכל לראש "יעמוד מלך מבית דוד כו' וילחם מלחמת ה'", שזהו כללות עניין "לשפוט את הר עשיו", כי "ילחם מלחמת ה'" קאי בעיקר על המלחמה נגד עמלק שהוא מזרעו של עשיו; ורק אחר כך – לאחרי ש"בנה בית המקדש במקומו וקבץ נדחי־ישראל" – "יתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד, שנאמר אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד", שזהו כללות עניין "והיתה לה' המלוכה". ואם כן, הרי מפורש בפסק דין הרמב"ם ש"ב עניינים אלו ("ועלו מושיעים גו" לשפוט את הר עשיו", "והיתה לה' המלוכה") יהיו בב' תקופות בפני עצמן.

והי רצון שעל־ידי כללות העבודה של כל אחד ואחד מישראל בהפצת המעיינות חוצה ובבירור חלקו בעולם ("לשפוט את הר עשיו") – תהיה גאולתו הפרטית של כל אחד ואחד מישראל. וכאשר כל בני־ישראל מצטרפים יחדיו – זוכים בקרוב ממש לגאולה הכללית של כל בני־ישראל, עדי קיום היעוד "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו והיתה לה' המלוכה" – במהרה בימינו ממש.

(ש"פ וישלח, י"ח כסלו ה'תשמ"ג – התוועדות תשמ"ג חלק א, עמודים 566-573)

פרשת וישלח

וישלח יעקב מלאכים (לבד)

מלאכים ממש (רש"י)

יעקב שלח מלאכים ממש, מלאכי עליון, ולא חס על כבודם וטרחתם. בטעם הדבר יש לומר, שהמלאכים נשלחו להודיע לעשיו שכבר נגמרה עבודת הבריורים, והגיע הזמן ללכת ביחד אל הגאולה, כמבואר בחסידות. ומפני גודל החשיבות שבשליחות זו - שהרי הגאולה היא תכלית השלמות של הבריאה כולה, כולל גם בריאת המלאכים - שלח "מלאכים ממש".

(ספר השיחות תשנ"ב עמ' 162)

ויהי לי שור וחמור (לבו)

שור - זה יוסף, שנאמר בכור שורו הדר לו. חמור - זה יששכר, דכתיב יששכר חמור גרם (מדרש רבה)

יצר-הרע נלחם באדם בשתי דרכים: על-ידי חוס, כלומר, להרתיח את הדם בתאוות עולם-הזה; ועל-ידי קור, להביאו לקרירות ולעצלות בענייני תורה וקדושה. מגמת יעקב אבינו היתה אפוא להכניע את קליפת עשיו, המייצג את היצר-הרע על שתי צורותיו. זהו שנאמר:

"ויהי לי שור, זה יוסף" - רומז לאש דקדושה (כדכתיב (עובדיה א) "ובית יוסף להבה") המבטלת את האש הזרה של היצר-הרע.

"וחמור, זה יששכר" - היינו 'חומריות' ועצלות דקדושה, שהאדם 'עצל' מלעבור על מצוות לא-תעשה. כאמרם (פסחים ג) "יש שפל (עצל) ונשכר". זהו 'יששכר' - 'יש שכר'. 'עצלות' זו היא המבטלת את העצלות והקרירות של היצר-הרע.

(אור-התורה פרשת וישלח, עמ' 30)

ויהי לי שור וחמור (לבו)

חמור זה מלך המשיח, שנאמר עני ורוכב על חמור (ב"ר פע"ה,ו)

מבואר בחסידות, שיעקב כבר היה מוכן לגאולה, והוא ביקש להודיע זאת לעשיו, מתוך הנחה שגם עשיו נתברר, ואם-כן אפשר להביא מיד את הגאולה. ויש לשאול: איך העלה על דעתו שכבר הגיעה עת הגאולה, בשעה שהעולם לא היה ראוי לכך, ובין האומות היו עובדי עבודה-זרה?

יש לומר: היות שליעקב היה תפקיד - להמשיך את האורות דתוהו' של עשיו ועל-ידי זה להביא את הגאולה - ולא נצטווה להתעסק עם האומות האחרות, מכאן ראייה שכידו לקיים משימה זו ולהביא את הגאולה, מבלי הבט על המתרחש סביבו, ולכן היה נוגע לו דבר אחר בלבד - קיום תפקידו.

מעשה אבות סימן לבנים: כאשר נשיא דורנו שולח שליח, ברור שבידו לקיים שליחות זו בשלימותה: לשליח לא צריך להיות נוגע מה שקורה בעולם מסביב, ואין לו בעולמו אלא המקום שלשם נשלח.

(ליקוטי שיחות, כרך כה, עמ' 368)

קטונתי מכל החסדים (לב,יא)

כל חסד וחסד שהקב"ה עושה לאדם הוא בבחינת קרבת אלוקים, ולכן עליו להיות שפל רוח יותר. שהרי "כולא קמיה (דייקא) כלא חשיב" (= הכול נחשב לפני הקב"ה ל'לא' - לא-כלום, אפס), ולפי זה כל מי שהוא יותר 'קמיה' (לפניו, לפני הקב"ה) הוא יותר 'כלא'.

זהו שרמזו הכתוב: "קטונתי מכל החסדים" - יעקב היה קטן מאוד בעיני עצמו מחמת ריבוי החסדים שנעשו לו (כי כל חסד דקרבת-אלוקים שהושפע לו - גרם לכך שיעקב יהיה קטן יותר בעיניו), ולכן חשב שאינו ראוי להינצל מידי עשיו, על-אף ההבטחה "והנה אנוכי עמך וגו'" (בראשית כח).

(תניא, איגרת הקודש עמ' 206)

לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל (לב,כט)

אף שהקב"ה הסכים לחילוף שמו של יעקב, כמופיע בהמשך פרשתנו (לה,ז), "לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך", אף-על-פי-כן אמרו רז"ל (ברכות יג) שהקורא ליעקב יעקב אינו עובר בלאו, מאחר ד"הדר אהרדיה קרא, דכתיב ויאמר אלוקים לישראל במראות הלילה ויאמר, יעקב יעקב".

וטעם הדבר: 'יעקב' ו'ישראל' הם שתי בחינות בעבודת האדם:

יעקב - הוא בחינת עבד, כדכתיב (ישעיהו מד), "שמע אליי יעקב עבדי". עבודה של עמל ויגיעה, לאכפיה לסטרא-אחרא ולאהפכא חשוכא לנהורא. כשהאדם מצוי בבחינה זו, הוא במצב של מלחמה עם ההעלם והסתר שמקורו בשם אלוקים ("עובד אלוקים"), ושממנו באים יצרו הרע ונפשו הבהמית; זוהי העבודה של ששת ימי המעשה.

ישראל - הוא בחינת בן, כדכתיב (שמות ג), "בני בכורי ישראל". היינו עבודה מתוך מנוחה שקאי על התענוג מהשגת גדולת ה' בתפילה. זוהי העבודה של יום השבת, שעליה נאמר (בראשית ב) "ויכל אלוקים, שכלתה בחינת הצמצום של שם אלוקים ומתגלה שם הוי' - "שבת להוי'".

זהו "כי שרית עם אלוקים" - האדם משתרר ומשתלט על ההסתר דשם אלוקים, עד ששוב אינו מסתיר על הגילוי דשם הוי'. לכן לא נעקר שם 'יעקב' ממקומו, כי שני שמות אלו מצויים אצל כל אחד ואחד מישראל. יתר על כן, אי-אפשר להגיע לבחינת 'ישראל' בלי הקדמת בחינת 'יעקב'. כי דווקא על-ידי עבודת הברורים בימות החול מגיעים לבחינת התענוג והמנוחה דיום השבת, וכמאמרם (עבודה-זרה ג), "מי שטרח בערב שבת - יאכל בשבת".

(ליקוטי תורה בלק דף עבד, ואילך)

כי שרית עם אלוקים (לב,כט)

מדוע נאמר "כי שרית עם אלוקים", ולא "כי שרית על אלוקים"? אלא כשאדם מהפך את טבע הרע שבו לטוב, גם המלאך הממונה על אותו טבע רע עונה אמן בעל-כורחה, וגם הוא מסייע להפוך את הרע לטוב, כי בהודאתו והסכמתו הרי הוא נותן כוח ועוז להתגבר על הרע. ולכן נאמר "כי שרית עם אלוקים" - עם אלוקים - בסיוע של שם אלוקים.

(אורי-התורה דברים, פרק ד, דף א'ת"ס)

"שנת קרב לגילוי אור המשיח"

שיהודים ירוו נחת...

בתקופת אדמו"ר הזקן היה פעם זמן קשה – עת צרה לא־עלינו. אמר על כך אדמו"ר הזקן:
הקב"ה ודאי רווה נחת מעם־ישראל, ייתן השם יתברך שיהודים ירוו נחת מהקב"ה... הקב"ה ייתן ליהודים
גשמיות נעימה, גשמיות חיה; ויהודים יעשו מהגשמיות רוחניות.
אי! עד כמה צריכים לכך עתה, דברי הרב חיים וקיימים לנצח.

(ספר השיחות תש"ו־ה'תש"י, תש"ז עמ' 133)

שליחות מסוכנת

מורנו הבעל שם טוב גילה להרב המגיד ממעזריטש בשם מורו הבעל חיה־יחידה, אשר במשך הימים בא
יבוא אליו בנו של הצדיק נסתר הר' ברוך, והוא בעל נשמה חדשה, ר' שניאור זלמן, וילך לו, ואחר כך ישוב
אליו ויסתדר אצלו, ואז יגלה לו מי הוא ודבר השליחות אשר נמסרה לו להורות דרכי החסידות.
ואף כי הדרך מסוכנת מאד בתחילתה אמנם אחריתו ישגא מאוד. מורי הבעל חיה־יחידה ואני נעורר
רחמי שמים עליו ועל מקושריו לדורותיהם עד כי יבא משיח צדקינו.

הצלחת החסידות עד ביאת משיח

הוד כבוד קדושת אדמו"ר הרה"ק (=הרש"ב) מספר לי את אשר סיפר לו הוד כ"ק אביו – זקני אדמו"ר
מוהר"ש, מה שסיפר לו הוד כ"ק אביו הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק צמח צדק, מה שאמר אדמו"ר הזקן בחזרתו
מבית אסורים 'טאינע סאָוועט':

מורי הרב המגיד ממעזריטש אמר לי בשם מורו רבינו הבעל שם טוב, אשר אסכול ייסורים עצומים
מהמנגדים לדרך החסידות. ואם אתחזק בכל מיני חיזוק להבליג על ייסוריי בגוף ונפש אזי אצליח בדרך
הקדש לדורותיי, עד אשר השם יתברך יקבץ נידחי ישראל מארבע כנפות הארץ עליידי משיח צדקנו.

(ספר השיחות שם, תש"ח עמ' 195-196)

זכות הרבי

(לאחר שניגנו את הניגון של ד' בבות מאדמו"ר הזקן, אמר:) זכותו של הרבי תגן עלינו, שיומשך לכל אחד וכני ביתו הצלחה בגשמיות וברוחניות. שנתקרב לגילוי אור המשיח.

(ספר השיחות שם, תש"ט עמ' 337)

טעמו וראו!

פעם אחת הגיע אדמו"ר הזקן לשקלוב, בתקופה שבה סבלו החסידים רבות מרדיפותיהם של המתנגדים, וכאשר עלה על בימת בית-הכנסת כדי להשיב על הטענות והשאלות שהכינו עבורו, אמר תורה קצרה - כפי שנהג בתקופה ההיא לומר תורות קצרות, וכדרכו - בניגון:
"טעמו וראו כי טוב הוי', פֶּאֶרְזוּכַט און זעהט אַז דער אויבערשטער איז גוט" ... [=טעמו ותרואו שהקב"ה הוא טוב...] וכשירד מהבימה, רצו אחריו כמה מניינים של אברכים, אשר במשך הזמן נעשו מעמודי החסידות!

(תורת מנחם - התוועדויות' תשי"ג חלק ג (ט) עמ' 66)

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

הלכות ומנהגי חב"ד*

שבת קודש פרשת וישלח

י"ח בכסלו

היום - סיום לימוד ספר התניא בסדר הלימוד ד'חת"ת', כתקנת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע¹ וכן נהגו לסיים את לימוד לוח 'היום יום'. וראה להלן.
שחרית: הפטרה: "חזון עובדיה" (עובדיה א)².
 יש לסיים עד היום³ (והיום בכלל) את המסכת שכל אחד ואחד קיבל עליו בחלוקת הש"ס אשתקד.
 במנחה אין אומרים 'צדקתך'⁴.
 "לפני ראש-השנה של חסידות צריכים גם-כן ההקדמות, על-דרך דימי הסליחות וחודש אלול"⁵.

תכנון ההתוועדויות ברוב עם:

* יש להכין "תכנית מפורטת איך לנצל יום זה [י"ט בכסלו] להפצת המעיינות, ובאופן שיהיה רישומו ניכר במשך השבועות והחודשים שלאחרי זה, כיוון שנקרא ראש-השנה לחסידות ודרכי

(* בשל קוצר היריעה נשמטו רבים מהמקורות והדיונים. אפשר למוצאם בלוח השבוע בגיליון תרמו (פ' וישלח תשס"ז).

1) וראה להלן הערה 44.

2) ספר-המנהגים עמ' 32. לוח כולל-חב"ד.

3) ובמדובר להלן על י"ט בכסלו עצמו, הכוונה לחגיגת הסיום ברבים.

לשאלה אודות אדם שלא יכול היה לסיים את המסכת דחלוקת הש"ס עד י"ט בכסלו, האם צריך להשלימה אחר-כך, והאם יש איזה עניין לסיים עד כ"ד בטבת [תאריך חלוקת הש"ס בשנים תרס"ג-תשי"ב, כמובא לקמן], ענה הרב: **"וכל ההקדום - ישובה, כמובן"**. (נדפס ב'כפר חב"ד', גיליון 927 עמ' 21).

4) לוח כולל-חב"ד.

5) ספר-המנהגים עמ' 92.

החסידות"⁶.

* "פשט המנהג, אשר עיקר ההתוועדות די"ט כסלו הוא באור ליום כ' כסלו, כי הגאולה מהמאסר היתה בעת תפילת מנחה, שלוש שעות אחר זה היה בדירת מנגד בייטורים נפשיים וכו'. בכל זה, הרי בכמה וכמה מקומות מתוועדים גם באור לי"ט כסלו, וברכת חסידים עליהם תבוא"⁷.

הרבי הציע לחלק את שני הערבים של י"ט-כ' כסלו באופן שיאפשר לערוך התוועדות מרכזית גדולה והתוועדויות מקומיות: והצעתי בזה, אשר בלילה הראשון, אור לי"ט כסלו, יתוועדו במקומות שונים⁸ (ויודיעו שם אודות ההתוועדות דלמחר). ולמחרת, אור לכ' כסלו⁹, יתאספו במקום אחד להתוועדות...".

* כדאי ונכון שכל אחד ואחד יערוך התוועדות (ומה טוב - ג' התוועדויות, "בתלת זימני הווי חזקה" - אחת בעצמו ושתיים על-ידי שלוהיו, או שמשותף בעצמו בשלושתן כיוון שנערכות בזמנים שונים - בליל י"ט בכסלו, ביום י"ט בכסלו, ובפרט קרוב לסיומו ובאופן שיומשך גם בליל כ' בכסלו) - עם עצמו (בכל עשר כוחות נפשו), עם בני ביתו, עם חבריו וידידיו וכיו"ב - כדי להדגיש עוד יותר שכל אחד ואחד הוא גם משפיע, וכמו שכתוב (בשייכות

6) אג"ק חט"ז עמ' קלב.

7) אג"ק ח"ה עמ' מח. ספר המנהגים עמ' 93.

8) בכל מקום ומקום האפשרי - ספר-השיחות תנש"א ח"א עמ' 178.

9) הגאולה הייתה לאחר חצות היום (בעת תפלת המנחה), ונמשכה בתוך הלילה דכ' בכסלו (לאחרי ג' השעות וכו' עד שהגיע לדירת החסידים); ומטעם זה נהגו רבותינו נשיאנו לסדר ההתוועדות די"ט בכסלו - באור לכ' בכסלו. ומכיוון שנהגו כן ברבים ובפירסום - הרי זו הוראה לרבים (ספר- השיחות תשמ"ח ח"א עמ' 155, וש"נ).

להגאולה) "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם"¹⁰.

* הצעות הרבי לאחד מראשוני שלוחיו, בקשר לעריכת התוועדות י"ט בכסלו בשיבה¹¹:

לפרסם מראש את תאריך ההתוועדות ואת סיבתה בקצרה בעיתונות הנקראת על-ידי יהודי המקום; להכין מבין התלמידים כאלו שיחזרו מאמר או על-כל-פנים עניין של דא"ח; וכן לסדר קבוצת מנגנים מהם בסדר מסודר, שבזה תהיה רוממות רוח לתלמידים, ובטח יעורר הדבר ביניהם גם 'קנאת סופרים', וכן יעשה את הרושם המתאים על אנשי העיר והסביבה.

* אף במוסדות לבנות הציע¹², שינאמו על פרשת החג גם אחרות מהתלמידות, אף שעל-פי הרוב מסייעים להן בעריכת הנאומים, כי חשובה ההשתתפות מצידן, וגם עצם הדבר שהן נואמות - ערך רב לו.

* מסיבות והתוועדות י"ט בכסלו שייכות גם לשבתות שלפניו ושלאחריו¹³.

יום ראשון

י"ט בכסלו - חג הגאולה¹⁴

ביום זה לפנות ערב, יצא כ"ק אדמו"ר הזקן נבג"מ זיע"א לחירות מבית האסורים ממאסרו הראשון בפטרבורג בשנת תקנ"ט¹⁵.

מאחלים: "גוט יום-טוב - לשנה טובה בלימוד החסידות ודרכי החסידות תכתבו ותחתמו"¹⁶.

י"ט בכסלו נקרא על-ידי כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ "חג החגים"¹⁷.

י"ט בכסלו הוא 'מתן תורה' דפנימיות התורה¹⁸. כיוון שי"ט בכסלו הוא 'ראש השנה לחסידות',

ניתן עדיין להשלים בו כל מה שחסר עד אז¹⁹. יום-ההילולא: יום זה הוא יום ההסתלקות-הילולא של אדמו"ר רבי דובער, הרב המגיד ממעזריטש נבג"מ זיע"א (בשנת תקל"ג, ומנוחתו-כבוד בעיר אניפולי שבאוקראינה).

התוועדות²⁰:

נוהגים לשיר בחג הגאולה את הניגון הידוע על הפסוקים "פדה בשלום נפשי"²¹. בתקופות שונות²² הורה הרבי לנגן ניגון זה בהתוועדות, ופעם אחת הורה לנגנו כבר בשבת מברכים חודש כסלו²³. אף לסיום ההתוועדות בתקופת י"ט כסלו, לפעמים היה הרבי, בצאתו מההתוועדות וגם בשבת-קודש הסמוכה וכדומה, מתחיל לשיר "פדה בשלום" או את סיום הניגון "ואני אבטח בך"²⁴.

בסעודת ההתוועדות נהגו לאכול 'שוואַרצע קאַשע' [=דייסה שחורה, הנעשית מהקטנית הנקראת כיום באה"ק 'כוסמת'], ובכישול והכנת ה'קאַשע' ראו זכות מיוחדת²⁵.

החלטות טובות: "בקביעות עתים לתורה הנגלית ודא"ח ברבים, וחיוזק דרכי החסידות באהבת רעים"²⁶, וכן "בעבודת התפילה ואהבת ישראל"²⁷, ו"בקיום המצוות באור והתלהבות, וכל זה - באופן דמוסיף והולך"²⁸ בג' הקווים דתורה עבורה וגמ"ח²⁹, בלימוד הרמב"ם, ג' פרקים ליום³⁰, לסייע גם בממונו

19 לקוטי-שיחות ח"ב עמ' 468.

20 בלויבאוויטש היו עורכים סעודה, אך בימינו (עכ"פ בדרך-כלל) ההוראה היא שרק מניין מאנ"ש יטלו ידיהם, והאורחים יאכלו מזונות (אג"ק חט"ו עמ' קז, עיי"ש).

21 עד סוף המזמור - ספר-הניגונים, ח"א ניגון נ"ה.

22 כגון: שיחת י"ט בכסלו תשכ"ב ס"ג, תשכ"ד ס"א, ש"פ מקץ תשכ"ד ס"א.

23 ראה שיחת ש"פ תולדות תשי"ד ס"א, ועוד.

24 ס' 'חג החגים' עמ' 66.

25 ראה סה"ש תרח"ץ ס"ע 250. הובא גם בתורת מנחם - התוועדות חכ"א עמ' 240, אך במקורות הללו לא נזכר טעם המנהג.

26 היום-יום דהיום.

27 אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"י עמ' שכב, ח"ט עמ' שנד.

28 אג"ק חכ"ב עמ' עו.

29 סה"ש תשנ"ח ח"א עמ' 182, תנש"א ח"א עמ' 191, ועוד.

30 סה"ש תנש"א עמ' 191.

10 סה"ש תשנ"ב ח"א עמ' 166.

11 בעיר מרקש במרוקו, אג"ק ח"ח עמ' קמו.

12 אג"ק ח"י עמ' קצח.

13 אג"ק ח"ד עמ' סו.

14 ב"י"ט בכסלו, לבש כ"ק אדמו"ר בגדי שבת (יומן תשכ"ה אות קטן, 'כפר חב"ד' גיליון 692 עמ' 32).

15 וכיוון שלא יצא אדמוה"ז מבית המגד אלא בערב, מתוועדים ועושים יו"ט גם ב' בכסלו (בית רבי ח"א פי"ח).

16 היום-יום דהיום.

17 אג"ק שלו ח"ז עמ' ל. הקדמת 'היום יום'.

18 ספר-השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 483.

”בטח ידביקו בכותלי בית־הכנסת רשימת המשתתפים בחלוקת הש”ס, ויהיה לחיזוק ולזיכרון טוב בהיכל ה’, והוא מנהג ליובאוויטש”³⁸.

ואותם הנמצאים במקום אשר, מאיזה סיבה שתהיה, הוא ”קטן מהכיל” לחלק כל הש”ס – מצטרפים לחלוקת הש”ס הנעשית בבית מדרשו של הרבי ע”י ”מחנה ישראל”³⁹.

שיעורי תורה: ”לשאלתו מה ילמוד בהמעת-לעת דיום הבהיר... י”ט כסלו... מובן שהלימוד צריך להיות בתורתו של בעל השמחה והגאולה, זאת אומרת, תורת חסידות חב”ד, אם בספריו (כמו ספר התניא, תורה־אור וליקוטי־תורה) או (ביחד עם הביאורים שנתוספו) במאמרים ושיחות של רבותינו נשיאינו”⁴⁰.

בסיום התוועדות י”ט כסלו תשי”ב, קודם ברכת־המזון, ציווה הרבי להכריז ”שמי שלא גמר עדיין התניא – ... יגמור. ולבסוף הוסיף, שלא־ידווקא כעת, אך שלא יפסיקו בין חתן תורה לחתן בראשית”⁴¹.

ביום י”ט בכסלו מתחילים ללמוד שוב שיעורי לימוד התניא, מתחילת הספר, כפי שנחלקו לימי השנה על־ידי כ”ק אדמו”ר מוהריי”צ נ”ע.

תחילת הלימוד היום צריכה להיות בעניינים שהזמן־גרמא, ולכל לראש ב’לשון הרב’ שבתחילת לוח ’היום יום’ (במעלת יום י”ט בכסלו. ואפשר למצוא בו שייכות לכל יום, גם כשאין הקביעות מתאימה, ובפרט כאשר יהיו ’מונחים בזה’)⁴². אין אומרים תחנון.

יום שני

חג הגאולה – כ’ בכסלו

יום (ועיקר) ההתוועדות. אין אומרים תחנון⁴³.

(38) ממכתב שם עמ’ 496. ’בית חיינו’, גיליון 117 עמ’ 29.

(39) ספר־המנהגים שם.

(40) אג”ק ח”כ עמ’ סא.

(41) ’שיחות קודש’ (מהדורת תש”ס) עמ’ 125. וכנראה הפירוש, שמיד לאחר שייסימו, גם יתחילו מחדש.

(42) ’תורת־מנחם – התוועדות’ תשמ”ט ח”ב עמ’ 4, ועיי”ש במעלת לוח זה בכלל. ואכן רבים מאנ”ש נוהגים ללמדו כסדרו מידי יום ביומו (וידוע שגם הרבי הקפיד שידעו אותו), בציבור או ביחידות, ולסיימו ולהתחילו מחדש היום.

(43) ספר־המנהגים עמ’ 16 ועמ’ 92. לוח כולל־חב”ד.

למוסדות רבותינו נשיאינו³¹, ולצאת ב”קריאה לכל אחב”י שליט”א אשר ליבם ער ל’קול ילד בוכה’ – לפעולות נמרצות בהפצת התורה בכלל והפצת מעיינות החסידות בפרט, הלימוד והמעשה גם יחד, ומתוך התלהבות חיות ואור”³².

חלוקת הש”ס:

עצם עניין חלוקת הש”ס הוא מנהג קדום בישראל, ובלשון כ”ק אדמו”ר מוהריי”צ נ”ע³³: ”המנהג הקדום בתפוצות ישראל לגמור כל הש”ס בכל שנה ושנה בכל עיר ועיר, ובמקום שאפשר – בכל בית־כנסת ובית־מדרש על־ידי חלוקת המסכתות”.

וידועה השתדלות כ”ק אדמו”ר הזקן בזה, וזה לשונו³⁴: לגמור כל הש”ס בכל שנה ושנה ובכל עיר ועיר לחלק המסכתות על־פי הגורל או ברצון, ועיר שיש בה מניינים הרבה – יגמרו בכל מניין ומניין, ואם איזה מניין קטן מהכיל – יצרפו אליהם אנשים מאיזה מניין גדול, בכל ישונה, חוק ולא יעבור”.

אדמו”ר המהר”ש כותב: ”ולכל הפחות צריך כל אחד ללמוד מסכת גמרא בשנה”³⁵.

על־פי זה נהגו מאז לסדר חלוקת הש”ס ביום חג הגאולה י”ט כסלו. משנת תרס”ג ואילך, מפני אפס הפנאי ב”ט כסלו, הנהיגו בליובאוויטש חלוקת הש”ס בכ”ד טבת – יום ההילולא של רבינו הזקן, ומשנת תשי”ג שוב נקבע המנהג דחלוקת הש”ס בכמה מקומות (על־ידי הרבין) – ל”ט כסלו³⁶.

בחלוקת הש”ס יש כמה עניינים³⁷: (א) תלמוד תורה של המסכתא אשר לקח לחלקו. (ב) לימוד המסכתא בתור חלק מלימוד כל הש”ס. (ג) כאילו לומד (בשותפות) את כל הש”ס כולו. (ד) נחשב כלימוד בעשרה ויותר. (ה) מקנה ומזכה לכל אחד ואחד מהמשתתפים חלק בלימודו.

(31) אג”ק אדמו”ר מהורי”צ ח”א עמ’ תקנב. ח”ב עמ’ תעד.

(32) אג”ק כ”ק אדמו”ר נשיא דורנו חכ”ב עמ’ שע.

(33) אג”ק שלו ח”י עמ’ סא־סב.

(34) אגה”ק ד”ה ’הוכח תוכיח’, שבסו”ס התניא.

(35) היום־יום י”ח אדר־ב; ובענייננו, סה”ש תשנ”ב ח”ב עמ’ 499.

(36) סה”ש שם עמ’ 492. ובמקור: ’תורת־מנחם – התוועדות’ תשי”ג ח”א עמ’ 216.

(37) מכתב בסה”ש שם עמ’ 497.

יום שישי, ערב חנוכה

כ"ד בכסלו

אחרי פלג המנחה (שהוא היום בת"א 3:36 אחר הצהריים).

הדלקה בבית-הכנסת:

החנוכייה בכותל דרום, והנרות ממזרח למערב⁴⁹ (גם בבוקר). מקומם גבוה, למעלה מעשרה טפחים⁵⁰. מדליקים במנחה לפני עלינו, ואין ממתנינים (גם בכל יום) לשקיעה⁵¹.

הנר הראשון - בקצה הימני של החנוכייה (ובימים הבאים - בכל יום הנר החדש משמאל לנר של אתמול, ומתחילים תמיד מן החדש. וכן בבית)⁵². אחר-כך שרים 'הנרות הללו' בניגון הירוע⁵³.

אין אדם יוצא ידי חובתו בנרות בית-הכנסת, ואפילו שליח ציבור שהדליקם צריך לחזור ולהדליק בביתו, אך לא יכרך 'השהיינו' בביתו, אלא אס-כן מדליק להוציא גם את בני-ביתו ידי חובתם⁵⁴.

"כדי להוסיף בהתעוררות דנר-חנוכה, כדאי שתהיה מנורה דלוקה בבית-הכנסת (שכולם מתכנסים שם) במשך כל המעת-לעת, אם אין חשש כלל שישחקו התינוקות"⁵⁵.

"מהנכון להחזיר עטרה ליושנה - לצייר את מנורת המשכן והמקדש כשקניה באלכסון, כדעת רש"י והרמב"ם, ועל-פי זה יש מקום לומר שגם החנוכיות כדאי לעשות קניה באלכסון. ולמה לשנות בגוף המנורה שקניה היו ביושר ולא כחצי עיגול"⁵⁶.

49) שו"ע ורמ"א סי' תרע"א ס"ז.

50) פרי-מגדים סי' תרע"ה בא"א ס"ק ב.

לגבי מיקום השמש, כתב בכף-החיים ס"ק מא שנהגים תמיד - גם בביהכ"נ - שהשמש למעלה מן הנרות, ע"פ מהרי"ל "שרפים עומדים ממעל לו". וכן מובא מס' קב-הישר פרק צו, שהשמש דוגמת כה"ג בביהמ"ק.

51) אלא מברכים מפלג המנחה ואילך, ראה ב"ח ר"ס תער"ב ופר"ח סי' תרע"ט. אג"ק חלק י' עמ' רכח.

שיחות-קודש תשכ"ג עמ' 401.

52) שו"ע ואחרונים סי' תרע"ו ס"ה.

53) ספר-הניגונים ח"א, ניגון נג. בשנים האחרונות ניגנו זאת במניין של הרבי בכל יום.

54) רמ"א סי' תרע"א סוס"ז ושערי תשובה שם.

55) סה"ש תש"נ ח"א עמ' 193 הערה 81. 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב סי' רפ.

56) לקוטי-שיחות חכ"א עמ' 169 והערה 44 [וראה 'התקשרות'

בקריאת שמו"ת יש לזכור שגירסת אדמו"ר הזקן בתרגום בפרשתנו (מ,ג) "כמשפט הראשון" - היא "כהלכתא קדמיתא"⁴⁴.

קריאת 'שניים מקרא אחד תרגום': למנהג רבותינו נשיאינו, קוראים ביום חמישי בערב את פרשת וישב עד 'שני' או 'שלישי'. ביום שישי, אחר חצות היום, קוראים שוב את הפרשה מתחילה ועד סוף, עם הפטרת הפרשה "כה אמר ה'". בשבת-קודש לפני התפילה, קוראים שוב מ'שביעי' עד גמירא, עם הפטרת שבת ראשונה של חנוכה "רני ושמחי".

למנהג חב"ד הרגיל: קוראים את כל הפרשה עם שתי ההפטרות ביום שישי אחר חצות היום.

נר חנוכה: מקדימים להתפלל מנחה, ומדליקים נר חנוכה בבית הכנסת וטוב שיהיו עשרה בבית הכנסת בשעת ההדלקה⁴⁵, ואחר-כך מדליקים אותו בבית⁴⁶ [וראה להלן], ואחר-כך מדליקים נר שבת⁴⁷, אבל אין להתפלל מנחה ביחידות לצורך כך⁴⁸.

היום, מכיוון שמדליקים לפני זמן הדלקת נרות-שבת-קודש, שהוא מוקדם לפחות בכ"כ 20 דקות מזמן ההדלקה בכל יום, יש להקפיד לצקת יותר שמן, כדי שידלק הנר לפחות חמישים דקות אחרי שקיעת החמה (המדליקים בנרות מוצקים - יש לעוררם שידליקו נר גדול יותר מבכל יום).

יש לזכור [במקביל] להדליק היום נר חנוכה גם במקומות ציבוריים, כפי שהנהיג הרבי ולעשות זאת

44) לקוטי-תורה ד"ה 'ציון במשפט תפדה' ס"ג (דברים, דף א סוף טור ב). וכתב על כך הרבי בס' המאמרים מלוטט ח"א עמ' קס (ובמהדורת 'תורת מנחם' ח"ד עמ' קלד) הערה 4: "כן הוא בלקו"ת (כבדפוסים הראשונים וכו' דהתרגום) - ולא 'קדמאה'".

45) לוח כולל-חב"ד.

46) למרות האמור בספר-המנהגים שמדליקים בלבושים הרגילים, הנה בהדלקת נר חנוכה בעש"ק (שמפני המהירות כבר לבושים בבגדי שבת) ובמוצש"ק (שעדיין לבושים בהם) מדליקים בבגדי שבת.

47) ספר-המנהגים.

48) קיצור של"ה הל' חנוכה, וא"ר ר"ס תרע"ט. וכן נהג הרבי אחרי שנת תשמ"ח, כאשר חזר מן האוהל' סמוך לשקיעה:

הדליק נר חנוכה, נר שבת, ואחר-כך התפלל מנחה בציבור.

הדלקה בבית:

"הציווי 'זה אֵלֵי ואנוהו - התנאה לפניו במצוות', כולל בנוגע לחנוכה - מנורת חנוכה נאה"⁵⁷.

הנשואים מדליקים בחגירת אבנט⁵⁸. בימינו מהנכים את הכנים להדליק נרות חנוכה מגיל רך ביותר.

הנהגת בית הרב, שהבנות (בכל גיל) לא הדליקו נרות חנוכה, אלא יצאו בזה על-ידי אביהן, ואחר-כך - בעליהן⁵⁹.

כשכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע היה עוזב את ביתו לפני חנוכה, היה מצווה לזוגתו הרבנית שטענא-שרה נ"ע שתדליק את החנוכייה בעצמה (אף שאת הברכות היתה שומעת מאחד הגברים)⁶⁰.

מעמידים את החנוכייה על כיסא, מעל שלושה טפחים - ואין מדייקים שתהיה למעלה משבעה טפחים או סמוך לשלושה טפחים⁶¹, אך לא מעל עשרה טפחים⁶². ה'שמש' קצת למעלה⁶³ מן הנרות.

"קרה שצריך היה לטלטל את המנורה טפה וטפחים לקרבה לאדמו"ר כדי שיוכל להדליק הנרות, ואחר-כך היו מעמידים אותה במקומה. ובכל-זאת

בירך בעצמו והדליק"⁶⁵.

אין מדליקים נר חנוכה מנר חנוכה אחר, אלא מהשמש או מנר של חול⁶⁶.

מנהג רבותינו נשיאינו שהיו מדליקים נר חנוכה על פתח אחד החדרים ולא על החלון⁶⁷, משמאל הנכנס, דהיינו מול המזוזה, כדי שתהיה מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל ונמצא שהוא מסובב במצוות⁶⁸.

צריך להדליק את הנרות בבית שבו האדם אוכל בקביעות, ויש להעדיף את מקום האכילה על מקום השינה. ההולך לאכול באקראי בבית חברו, צריך לחזור לביתו ולהדליק שם⁶⁹.

מניחים את החנוכייה סמוך לעובי מזוזה-הפתח, בחלל פתח החדר, ואין מדייקים אם הנרות מונחים ממזרח למערב או מצפון לדרום⁷⁰.

כדאי ונכון שהילדים ידליקו נר חנוכה בפתח חדרם הפרטי |אם תנאי המקום וכללי הבטיחות מאפשרים|, ויש בזה גם מעין חינוך 'מקדש-מעט' שלהם בחנוכה⁷¹.

מגש, ואף כיסא או שולחן שהניחו עליו נר-חנוכה, נעשה בכך 'בסיס לדבר האסור', ונאסר בטלטול בשבת. אם יודעים שיזדקקו במשך הערב לשימוש בכיסא, או להזיזו הצידה כדי לעבור שם (ולא רק כדי "שלא ישחקו בו הילדים" וכדומה), קיימות שתי אפשרויות:

(א) להניח את החנוכייה על מגש, ויחד איתה

65 ספר-המנהגים שם. ומשמע, שלדעת הרבי טילטול טפח מהווה הוזה (בשור"ת שצויינה שם לא הוגדר המרחק כלל).

66 שו"ע סי' תרע"ד ס"א בהג"ה.

67 לקו"ש ח"ה עמ' 456, ועיי"ש.

68 סי' תרע"א ס"ז, לבוש וט"ז שם.

69 רמ"א סי' תרע"ז ס"א, ט"ז ומ"א שם. בעניין פנימיות

של ישיבות ומוסדות חינוך, בס' 'חובת הדר' (עמ' קו) כתב שהתלמידים כבני-בית וחובתם מדינה בחדר האוכל, ואם ירצו - יכונו שלא לצאת בהדלקה שבחדר האוכל ואז ידליקו בברכה בחדר השינה. ובשור"ת אגרות-משה (או"ח ח"ד סי' ע' אות ג ויו"ד ח"ג סי' יד אות ה) ומנחת-יצחק (ח"א סי' מה) כתבו שמן הדיון עליהם להדליק בחדר השינה, כיוון שרק הוא מיוחד לכל אחד מהם. ועליהם להסדיר תור לשמירה מפני סכנת דליקה ח"ו.

70 ספר-המנהגים.

71 סה"ש תשמ"ח ח"א עמ' 162. וכיוון שמדובר בבית אחד, מדליק בעל-הבית במקום המרכזי, והילדים רשאים להדליק בחדרם.

גיליון ח"י עמ' 11, שהורה הרבי לצא"ח שבלית-ברירה ניתן לוותר בעניין צורת המנורה, כיוון שכמה מגדולי ישראל עוד בימי הרמב"ם חלקו עליו בזה, משא"כ בצירור הלוחות מרובעות שמפורש בש"ס]. והמדובר כשעושים אותה קנים בדוגמת המנורה, ובפרט בהדלקות פומביות. אבל אין קפידיא לעשות בצורה כזו דווקא.

57 סה"ש תש"נ ח"א עמ' 207 |אף שא"צ כלי, ראה סידור אדמוה"ז, ולקו"ש ח"ה עמ' 445|. וראה א"ר וברכ"י סי' תרע"ג ס"ג.

58 ספר-המנהגים. וכן הקפיד הרבי לנהוג כו"כ שנים.

59 ספר-המנהגים, עיי"ש. לקו"ש חלק ל' עמ' 312.

60 לקוטי-שיחות שם.

61 ספר-המנהגים.

לעניין ג' טפחים ועשרים אמה - נחשב הגובה לפי השלהבת, ולעניין עשרה טפחים - לפי בסיס הנרות, ובכל אופן, לא לפי בסיס החנוכייה (ראה שור"ת מנחת-יצחק ח"ו סי' סה אות ב' ושי"ג).

62 שו"ע סי' תרע"א ס"ו.

63 חשוב שהשלהבת תהיה למעלה מזו של שאר הנרות. ראה משנה-ברורה סי' תרע"ג סק"ב.

64 ספר-המנהגים, שו"ע סי' תרע"ג ס"א בהג"ה ונו"כ.

התחלת ההדלקה היא לאחר סיום כל הברכות. מדליקים בשמן זית, וה'שמש' שבו מדליקים את הנרות הוא נר של שעווה⁷⁵. מתחילים להניח את הנרות בקצה הימני של המנורה⁷⁶.

אמירת 'הנרות הללו' - לאחר גמר ההדלקה⁷⁷.

היום אין מתעכבים חצי שעה סמוך לנרות⁷⁸.

ממנהגי חנוכה: בימי החנוכה צריכה להיות הוספה מיוחדת גם בלימוד התורה. כ"ק ארמור מהורש"ב נ"ע היה יושב אחרי הדלקת נר חנוכה בסמיכות לנרות חנוכה ולומד תורה⁷⁹.

יש אומרים שיש לאכול בחנוכה מאכלי חלב וגבינה, זכר לנס שהיה על-ידי יהודית, בתו של יוחנן כהן גדול⁸⁰.

מנהג ישראל (תורה היא) לאכול מאכלים שעשויים בשמן, לזכר נס השמן⁸¹.

להניח שם מבעוד-יום חלה (או גביע-קידוש חשוב), שאז יהיה המגש מותר בטלטול, לאחר שיכבו הנרות, כ"בסיס לדבר האסור ולדבר המותר", עם החנוכייה שעליו, לכל מקום שרוצים, כ"טלטול מן הצד לצורך דבר המותר", והכיסא יתפנה.

(ב) להניח את החנוכייה על הכיסא יחד עם חלה כנ"ל. לאחר שיכבו הנרות ויזדקקו למקום-הכיסא, יהיו רשאים לטלטל הצידה, לכל מקום שרוצים, את הכיסא וכל אשר עליו, כנ"ל במגש, והמקום יתפנה⁷².

הנרות יעמדו בשורה ישרה ולא בעיגול. כמרכן לא יהיה נר יוצא ונר נכנס, ולא אחד גבוה ואחד נמוך (הקובע לעניין זה הוא גובה השלהבת). חייב להיות הפסק בין נר לנר, כדי שלא יתקרבו השלהבות זו לזו וייראו כמדורה. כן יש להרחיק את החנוכיות של בני הבית זו מזו, כדי שיהיה היכר לכל אחת מהן לחוד⁷³.

מדליקים כשהחנוכייה מונחת במקומה, ומשאירים אותה במקומה כל משך הזמן שעליה לדלוק⁷⁴.

75 ספר-המנהגים, שערי הלכה ומנהג שם, ועיי"ש הטעם.
76 ספר-המנהגים מסידור אדמוה"ז, ושם נסמנו מקורות נוספים.

77 ספר המנהגים.

78 היום-יום, כ"ה בכסלו (ומהלשון משמע, שבכל זאת התעכב מעט), ספר-המנהגים.

79 'התועדויות' תשמ"ב ח"ב עמ' 599 ועמ' 618. ובשיחת מוצאי זאת חנוכה תשל"ה ס"ט (מוגה, שיחות-קודש תשל"ה ח"א עמ' 284), שמיד לאחר ההמתנה ע"י הנרות ישב ללמוד שיעור גמרא.

80 הוספת לשו"ע אדמוה"ז סי' תר"ע ס"ג, מהרמ"א שם.

81 סה"ש תשנ"ב ח"א עמ' 196 הערה 26.

72 הרה"ג ר' לוי-יצחק שי' הלפרין, ע"פ שו"ע אדמוה"ז סי' רע"ז ס"ו, רע"ט ס"ד, ש"ט ס"ו, שי"א ס"ט (העניין נדון ונתבאר לפרטיו בהתקשרות, גיליונות: רמג, שפה, שפז, שפט וש"נ). במקרה של צורך גדול לטלטל לפני-כן, יעשה שאלת חכם ע"פ המבואר בס"י רע"ז ס"ג.

73 דרכי-משה והג"ה סי' תרע"א ס"ד ואחרונים, וראה אנציקלופדיה-תלמודית ערך 'חנכה' עמ' שלו.

74 שו"ע תרע"ה ס"א, ובמשנ"ב ס"ק ו.

לזכות
אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחי
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש